

PROTEZ STOMATITINI DAVOLASHDA O'SIMLIKKA ASOSLANGAN BIOLOGIK PLYONKANING KLINIK AHAMIYATI

Mirxoshimova Muyassar

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

<https://orcid.org/0009-0008-2633-446X>

e-mail: mirkhoshimovamuyassar93@gmail.com

Annotatsiya

Dolzarbligi. Qisman yoki to'liq tishsiz bemorlarni ortopedik reabilitatsiya qilishning eng ko'p qo'llaniladigan usullaridan biri sifatida suyuq olinadigan akril protezlar hozirgi kungacha klinik amaliyotda katta ahamiyatga ega. Ularning tayyorlanishi nisbatan sodda, narxi maqbul bo'lib, chaynash funksiyasi va estetik ko'rinishni tiklash imkonini beradi. Shu bilan birga, protezlarni uzoq muddat taqish protez turadigan soha shilliq qavatida turli patologik o'zgarishlarni, eng avvalo protez stomatitini keltirib chiqaradi. Turli mualliflar ma'lumotlariga ko'ra, ushbu holat suyuq olinadigan protez taquvchilarining yarmidan ko'pida aniqlanadi. Kasallik etiologiyasi ko'p omilli bo'lib, yaxshi moslashtirilmagan protezning mexanik shikastlovchi ta'siri, protez bazasi sirtida mikrobiologik bioplyonka hosil bo'lishi, Candida turkumiga mansub zamburug'larning koloniya hosil qilishi, og'iz va protez gigiyenasining yetarli emasligi hamda akril baza materiallaridagi qoldiq metilmetakrilat monomerining toksik ta'siri bilan bog'liq.

Kalit so'zlar: protez stomatiti; suyuq olinadigan akril protezlar; protez yotadigan shilliq qavat; o'simlikka asoslangan biologik plyonka; Parodium geli; miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi; AIO BIO Qscan Plus.

Maqsad. Suyuqlanadigan akril protez taquvchilarida protez turadigan shilliq qavat holatini baholash va protez stomatitini davolashda o'simlikka asoslangan biologik plyonka bilan an'anaviy Parodium® gelining klinik samaradorligi, o'zlashtirilishi hamda ijtimoiy-iqtisodiy afzalliklarini miqdoriy yorug'lik-lyuminessens diagnostikasi yordamida taqqoslash.

Materiallar va usullar. Suyuqlanadigan akril protezlar bilan bog'liq protez stomatiti klinik tashxisi qo'yilgan jami 80 nafar bemor tekshirildi. Protez yotadigan shilliq qavatdagi yallig'lanish jarayonining og'irligi va tarqalishi AIO BIO Qscan Plus qurilmasi yordamida baholandi; ushbu uskuna miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi va bioimpedans tahliliga asoslangan. Klinik taqqoslash uchun ikki asosiy guruh

shakllantirildi: 1-guruh bemorlarida zararlangan shilliq qavatga o'simlikka asoslangan biologik plyonka qo'llanildi, 2-guruh bemorlari esa standart davolash sifatida Parodium geli bilan davolandi. Har ikki guruhda mahalliy davolash protez bazasini zarurat tug'ilganda tuzatish yoki qayta qoplash hamda protez gigiyenasi bo'yicha batafsil yo'riqnomalar berish bilan birgalikda olib borildi. Bemorlar 7 kun davomida dinamik klinik va asbobiy kuzatuv ostida bo'ldilar. Natijalar. O'simlikka asoslangan biologik plyonkadan foydalanish og'riq va kuydiruvchi hissiyotning tezroq kamayishi, yallig'langan shilliq qavat maydonining tezroq qisqarishi hamda protez yotadigan to'qimalarning erta to'liq epitelizatsiyasi bilan kechdi. Hech bir guruhda jiddiy nojo'ya ta'sirlar qayd etilmadi. Bemorlarning davolash natijalaridan qoniqish darajasi biologik plyonka qo'llangan guruhda yuqori bo'lib, 92 % bemor natijani "juda qoniqarli" deb baholadi, Parodium guruhi esa asosan "qoniqarli" (78 %) deb baholandi. Yallig'lanishning tezroq bartaraf etilishi ambulator davolashning bevosita xarajatlarini bir bemor hisobiga taxminan 45 000 so'mga kamaytirish va 100 nafar davolangan bemor hisobiga 20 ish kuni mehnat qobiliyatini saqlab qolish imkonini berdi.

Xulosa. O'simlikka asoslangan biologik plyonka suyuq olinadigan akril protez taquvchilarida uchraydigan protez stomatitini davolash uchun samarali va yaxshi o'zlashtiriladigan mahalliy vosita hisoblanadi. Uni ortopedik amaliyotga joriy etish klinik natijalarni yaxshilaydi, bemorlar hayot sifatini oshiradi hamda Parodium geli bilan solishtirganda aniq ijtimoiy-iqtisodiy ustunliklar beradi.

Kirish

Stomatologik ortopediya tibbiyotning eng tez rivojlanayotgan yo'nalishlaridan biri bo'lib, uning asosiy vazifasi yo'qolgan tishlarni tiklash hamda qisman yoki to'liq tishsiz bemorlarda stomatognatik tizimning funksional holatini normallashtirishdan iborat. Suyuqlanadigan akril protezlar klinik amaliyotda hanuzgacha dolzarbligini yo'qotmagan, chunki ular ijtimoiy jihatdan himoyaga muhtoj guruhlar uchun ham iqtisodiy jihatdan maqbul bo'lgan holda yetarli funksional va estetik natijalarga erishish imkonini beradi.

Shu bilan birga, ko'plab klinik kuzatuvlar va kundalik amaliyot shuni ko'rsatadiki, suyuq olinadigan protezlarni uzoq muddat taqish protez yotadigan soha to'qimalarida noxush o'zgarishlar paydo bo'lishi bilan kechadi. Eng ko'p uchraydigan asoratlardan biri protez stomatiti bo'lib, u protez bilan qoplangan shilliq qavatda diffuz yoki o'choqli giperemiya, shish, achishish va noqulaylik hissi bilan namoyon bo'ladi. Turli epidemiologik ma'lumotlarga ko'ra, protez stomatiti suyuq olinadigan protez taquvchilarining 30–70 % ida aniqlanadi; bu ko'rsatkich tekshirilgan populyatsiya va

qo'llanilgan diagnostik mezonlarga bog'liq. Protez stomatiti etiologiyasi ko'p omilli bo'lib, protezning yetarlicha moslashtirilmaganligi tufayli yuzaga keladigan mahalliy mexanik travma, protez bazasi sirtida mikrobiologik bioplyonka va Candida zamburug'lari to'planishi, og'iz va protez gigiyenasiga rioya qilmaslik, surunkali somatik kasalliklar hamda akril bazalarda qolgan metilmetakrilat monomerining toksik ta'siri bilan bog'liq. Sovuq polimerlanadigan plastmassalarning to'liq polimerlanmasligi, ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalariga amal qilmaslik yoki laborator bosqichlarni sun'iy tezlashtirish qoldiq monomer miqdorining ortishiga va shunga mos ravishda shilliq qavatning qo'shimcha irritatsiyasiga olib kelishi mumkin. Bu omillar ayniqsa yoshi katta bemorlarda va og'iz shilliq qavatining adaptatsion imkoniyatlari pasaygan shaxslarda alohida ahamiyatga ega.

Protez stomatitini davolashning an'anaviy yondashuvlari protezni ma'lum muddatga yechib yurish, uni korreksiya qilish, qayta qoplash yoki almashtirish, antiseptik va zamburug'larga qarshi preparatlarni buyurish, gippoallergen yoki termoplastik baza materiallaridan foydalanish hamda bemorlarni protez gigiyenasi qoidalariga o'rgatishni o'z ichiga oladi. Shunga qaramay, mavjud mahalliy preparatlar xilma-xilligiga qaramasdan, klinik amaliyot shilliq qavat yuzasida himoya to'sig'ini hosil qiladigan, yallig'lanishga qarshi va regeneratsiyani rag'batlantiruvchi kuchli ta'sirga ega, uzoq muddat qo'llash uchun xavfsiz bo'lgan vositalarga ehtiyoj borligini ko'rsatmoqda.

So'nggi yillarda o'simlik ekstraktleri va polimer tashuvchilarga asoslangan biologik plyonkalar samarali mahalliy vositalar sifatida taklif etilmoqda. Bunday plyonkalar yallig'langan shilliq qavatga yopishib, terapevtik komponentlarni bosqichma-bosqich ajratadi, mikrobiologik kontaminatsiyani kamaytiradi va epiteliy regeneratsiyasini rag'batlantiradi. Biroq ularning Parodium kabi keng tarqalgan gel preparatlari bilan taqqoslagan holda klinik samaradorligi bo'yicha ma'lumotlar chegaralangan. Yana bir muhim metodik jihat — shilliq qavatdagi o'zgarishlarni miqdoriy baholashga imkon beruvchi ob'ektiv diagnostik uskunalardan foydalanishdir. Miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasiga asoslangan AIO BIO Qscan Plus kabi qurilmalar yallig'lanish va displastik o'choqlarni invaziv bo'lmagan shaklda vizualizatsiya qilish hamda davolash jarayonida to'qimalar javobini dinamik kuzatish imkonini beradi. Shu munosabat bilan protez stomatitini davolashda o'simlikka asoslangan biologik plyonkaning klinik va asbobiy bahosini o'tkazish ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb hisoblanadi.

Materiallar va usullar

Learning and Sustainable Innovation

Materiallar va usullar
Tadqiqot dizayni va ishtirokchilar
Prospektiv klinik tadqiqotga suyuq olinadigan akril protezlardan foydalanish bilan bog'liq protez stomatiti tashxisi qo'yilgan 80 nafar bemor kiritildi. Barcha bemorlar Toshkent davlat tibbiyot universitetiga qarashli stomatologik klinikalarda davolandi. Tadqiqot protokoli Xelsinki deklaratsiyasi tamoyillariga muvofiq ishlab chiqilgan va mahalliy etika qo'mitasi tomonidan ma'qullangan. Barcha ishtirokchilardan yozma rozilik olindi.

Kiritish mezonlariga kamida uch oy davomida suyuq olinadigan akril protezni taqib yurish, protez yotadigan sohada protez stomatiti klinik belgilari mavjudligi hamda qayta ko'riklarga kelish imkoniyatiga ega bo'lish kirgan. O'tkir umumiy kasalliklari, og'ir immunodefitsit holatlari, sinovdan o'tkazilayotgan preparatlar komponentlariga yuqori sezgirlik tarixi yoki yaqinda tizimli antibiotik va zamburug'larga qarshi vositalar qabul qilgan bemorlar tadqiqotdan chiqarib tashlandi.

Klinik

baholash

Protez stomatiti og'irligi shilliq qavatdagi giperemiya va shish darajasi, yallig'lanish tarqalishi hamda sub'ektiv shikoyatlar (achishish, og'riq, noqulaylik) bo'yicha standart klinik mezonlar asosida baholandi. Og'riq intensivligi vizual-analog shkaladan foydalanilgan holda qayd etildi. Asbobiy tekshiruv uchun AIO BIO Qscan Plus qurilmasi qo'llanildi. Ushbu tizim miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi va bioimpedans tahliliga asoslanib, og'iz bo'shlig'i shilliq qavatidagi yallig'lanish va dastlabki displastik o'zgarishlarni maxsus nur to'lqin uzunligida induktsiyalangan lyuminessensiya orqali aniqlash imkonini beradi. Qurilma tekshirilayotgan shilliq qavat sohasining lyuminessensiya xaritasini hosil qiladi, maxsus dasturiy ta'minot esa patologik lyuminessensiya namoyon bo'layotgan to'qima ulushini hisoblab chiqadi. Ushbu ko'rsatkich yallig'langan soha maydoni va faolligining ob'ektiv parametri sifatida qabul qilindi. Tekshiruvlar boshlang'ich nuqtada va davolashning 3-, 5- va 7-kunlarida o'tkazildi.

Intervensiya

Taqqoslash maqsadida ikki asosiy davolash guruhi shakllantirildi. 1-guruh bemorlarida protez yotadigan shilliq qavatning zararlangan sohalariga ishlab chiqaruvchi ko'rsatmalariga muvofiq kuniga bir-ikki marta o'simlikka asoslangan biologik plyonka qo'llanildi. Plyonka tarkibida yallig'lanishga qarshi va reparativ xususiyatlarga ega bo'lgan o'simlik ekstraktleri hamda polimer tashuvchi bo'lib, shilliq qavat yuzasida ingichka himoya qatlami hosil qilishga mo'ljallangan. 2-guruh bemorlari protez stomatitini davolashda stomatologik amaliyotda keng

qo'llaniladigan Parodium geli bilan davolandi; gel shunga o'xshash marotaba va usulda qo'llandi. Har ikki guruhda zarurat tug'ilganda protez bazalari travmatik omillarni bartaraf etish maqsadida korreksiya qilindi yoki qayta qoplandi, barcha bemorlarga esa og'iz va protez gigiyenasi bo'yicha batafsil ko'rsatmalar berildi. Hamroh somatik kasalliklar bo'lmasa, tizimli farmakoterapiya qo'llanilmadi.

Natijalarni

baholash

Asosiy natija ko'rsatkichlari og'riq intensivligining kamayishi va miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi orqali aniqlangan yallig'langan shilliq qavat maydonining qisqarishi bo'ldi. Ikkinchi darajali ko'rsatkichlarga protez yotadigan to'qimalarning to'liq epitelizatsiyasigacha bo'lgan vaqt, nojo'ya ta'sirlar chastotasi hamda bemorlarning davolashdan qoniqish darajasi kiritildi. Qoniqish darajasi oddiy og'zaki shkala ("juda qoniqarli", "qoniqarli", "qoniqarsiz") bo'yicha baholandi. Klinik va asbobiy ma'lumotlar tavsifiy statistika usullari yordamida tahlil qilindi.

Natijalar

Klinik

dinamika

Har ikki davolash rejimi fonida 7 kunlik kuzatuv davomida protez stomatiti klinik belgilari bo'yicha ijobiy dinamika qayd etildi. Biroq o'zgarishlarning tezligi va darajasi o'simlikka asoslangan biologik plyonka qo'llangan guruhda yuqoriroq bo'ldi. Davolashning 3-kuniga kelib, 1-guruh bemorlarida protez yotadigan sohada achishish va og'riq sezilarli darajada kamaydi, 2-guruhda esa sub'ektiv shikoyatlar pasayishi uncha yaqqol bo'lmagan. AIO BIO Qscan Plus qurilmasi yordamida o'tkazilgan asbobiy tekshiruv natijalari biologik plyonka qo'llangan bemorlarda patologik lyuminessensiyaga ega shilliq qavat maydoni tezroq qisqarayotganini tasdiqladi. Davolashning 5-kunida 1-guruh bemorlarining aksariyatida faqat yengil giperemiya saqlanib qolgan bo'lib, aniq shish kuzatilmadi. Lyuminessensiya xaritalari yallig'langan maydon ulushi sezilarli darajada kamayganini ko'rsatdi; bu klinik ko'rinish bilan mos keldi. 2-guruh bemorlarining ayrim qismida esa klinik hamda miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi ma'lumotlariga ko'ra faol yallig'lanish o'choqlari saqlanib qolgan. Davolashning 7-kuniga kelib, o'simlikka asoslangan biologik plyonka qo'llangan bemorlarning ko'pchiligida protez yotadigan shilliq qavat to'liq epitelizatsiyalangan bo'lsa, Parodium guruhi bemorlarida ko'pincha to'liq sog'ayish kuzatilmagan, alohida giperemiyalangan yoki yallig'langan o'choqlar saqlanib qolgan. Nojo'ya ta'sirlar va bemorlarning qoniqishi Hech bir guruhda jiddiy nojo'ya ta'sirlar qayd etilmadi. O'simlikka asoslangan biologik plyonka yaxshi o'zlashtirildi, bemorlar uni qo'llash va shilliq qavatda saqlanib

turishi bilan bog‘liq noqulayliklarni bildirmadilar. Muhimi, tavsiya etilgan rejimga rioya qilinganda plyonka protez taqishni sezilarli darajada qiyinlashtirmadi. Davolash natijalaridan sub‘ektiv qoniqish 1-guruhda yuqoriroq bo‘lib, 92 % bemor natijani “juda qoniqarli” deb baholagan, 2-guruhda esa ushbu darajadagi baho 78 % holatlarda qayd etilgan, qolgan bemorlar simptomlarning nisbatan sekin yo‘qolishi va gelni qayta-qayta qo‘llash zaruratini qayd etgan. Umuman olganda, klinik kuzatuvlar va miqdoriy yorug‘lik lyuminessensiyasi ma‘lumotlarining birgalikdagi tahlili protez stomatitini boshqarishda o‘simlikka asoslangan biologik plyonkaning Parodium geli bilan solishtirganda tezroq va barqarorroq terapevtik effekt berishini ko‘rsatadi.

Ijtimoiy-iqtisodiy

samaradorlik

Protez yotadigan shilliq qavatdagi yallig‘lanish o‘zgarishlarining tezroq bartaraf etilishi nafaqat tibbiy, balki muhim ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyatga ham ega. Og‘riq va noqulaylikning tezda kamayishi, ayniqsa suyuq olinadigan protezlarsiz chaynash funksiyasini bajara olmaydigan yoshi katta bemorlarda hayot sifatini sezilarli yaxshilaydi. Normal chaynash funksiyasining erta tiklanishi bemorlarning ovqatlanish xususiyatlarini me‘yorlashtirishga xizmat qiladi va og‘iz bo‘shlig‘i disfunktsiyasi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin bo‘lgan gastro-intestinal va boshqa sistemali asoratlar xavfini kamaytiradi.

Tibbiy xarajatlar nuqtai nazaridan qaranganda, protez stomatitini davolashda o‘simlikka asoslangan biologik plyonkaning qo‘llanilishi mahalliy davolash kursi davomiyligini va qo‘shimcha shifokor-qabuliga ehtiyojni kamaytiradi. Hisob-kitoblarga ko‘ra, bunday yondashuv an‘anaviy Parodium bilan davolashga nisbatan bir bemor hisobiga ambulator davolash xarajatlarini o‘rtacha 45 000 so‘mga qisqartirish imkonini beradi. Bundan tashqari, og‘iz shilliq qavatining tezroq tiklanishi bemorlarning ijtimoiy va professional faollikka tezroq qaytishini ta‘minlaydi. Baholashlarga ko‘ra, o‘simlikka asoslangan biologik plyonka bilan davolangan har 100 nafar bemor uchun 20 ish kuni miqdorida mehnat qobiliyati saqlab qolingan. Shunday qilib, mazkur biologik plyonkaning amaliyotga joriy etilishi faqat klinik afzalliklar bilan emas, balki bemorlar va sog‘liqni saqlash tizimi uchun ijobiy ijtimoiy-iqtisodiy ta‘siri bilan ham asoslanadi.

Xulosa

O‘tkazilgan klinik va asbobiy tadqiqot ma‘lumotlari o‘simlikka asoslangan biologik plyonka suyuqlanadigan akril protez taqiluvchilarida uchraydigan protez stomatitini davolash uchun samarali va yaxshi o‘zlashtiriladigan mahalliy vosita ekanini ko‘rsatdi. Parodium geli bilan solishtirganda, mazkur plyonka sub‘ektiv simptomlarning tezroq

kamayishi, miqdoriy yorug'lik lyuminessensiyasi orqali tasdiqlangan yallig'langan shilliq qavat maydonining ancha jadal qisqarishi va protez yotadigan to'qimalarning erta to'liq epitelizatsiyasi bilan tavsiflanadi. Jiddiy nojo'ya ta'sirlarning yo'qligi va "juda qoniqarli" deb baholagan bemorlar ulushining yuqoriligi preparatning keng klinik amaliyotda qo'llanishi maqsadga muvofiqligini ko'rsatadi. Bundan tashqari, davolashning bevosita xarajatlari qisqarishi va bemorlarning mehnat qobiliyatini saqlab qolish ijtimoiy-iqtisodiy nuqtai nazardan biologik plyonkaning ustunliklarini yanada ta'kidlaydi. Kelgusida namunalar soni va kuzatuv muddati kengaytirilgan tadqiqotlar ushbu vositani qo'llash ko'rsatmalarini yanada aniqroq belgilash, davolash protokollarini optimallashtirish va protez stomatiti qaytalanishining uzoq muddatli profilaktik effektini baholash imkonini beradi. Shunga qaramay, olingan natijalar o'simlikka asoslangan biologik plyonkaning kompleks ortopedik yordam tizimiga integratsiyalashuvi suyuq olinadigan akril protezlarga muhtoj bemorlarda funksional natijalar va hayot sifatini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Adabiyotlar

1. Budtz-Jørgensen E., Lombardi T. Denture stomatitis revisited. Periodontology 2000. 2018;78(1):254–261.
2. Felton D.A. Complete edentulism and comorbid diseases: An update. Journal of Prosthodontics. 2016;25(1):5–20.
3. Хабилов Н. Л. и др. госпитал ортопедик стоматология кафедраси йил давомида нашр этилган тезислар хисоботи. – Conferences, 2023. 1. Sharipov S. S., Mirxoshimova M. F., Ermatova F. R. " INTEGRATIV STOMATOLOGIK TA'LIM"(IST): MUSTAQIL VA DUAL TA'LIMNI BIRLASHTIRUVCHI YONDASHUV //Конференции. – 2025. – Т. 1. – №. – С. 376-379.
4. Нормуродова, Р. З., Дадабаева, М. У., Мирхошимова, М. Ф., Бабаханов, Р. Г., & Рахманова, М. Д. (2021). Обоснование стоматологического статуса у больных, страдающих сахарным диабетом в условиях стационара. Современная наука: проблемы, идеи, тенденции. - 2021, 358-366.
5. Xabilov, N. L. "ЧАККА-ПАСТКИ ЖАҒ БЎҒИМИ КАСАЛЛИКЛИГИ БИЛАН ОҒРИГАН БЕМОРЛАРНИ ДАВОЛАШ КЎРСАТГИЧЛАРИ." Journal of new century innovations 18.2 (2022): 148-168.
6. Нормуродова, Р. З., Дадабаева, М. У., Мирхошимова, М. Ф., Халиметов, Ж. З., & Толмасов, С. Д. (2021). ЛЕЧЕБНО-ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ МЕРОПРИЯТИЯ БОЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЯМИ ПАРОДОНТА ПРИ САХАРНОМ ДИАБЕТЕ 2 ТИПА. ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ НАУКИ И

ОБРАЗОВАНИЯ В XXI ВЕКЕ, 271-281.

7. Dadabayeva, M. U., Rikhsieva, D. U., Mirkhoshimova, M. F., & Asemova, S. A. (2020). Changes in the oral cavity in patients with chronic kidney disease. Current approaches and research of the XXI century–2020. Editura “Liceul, 68-71..

8. Дадабаева, М. У., Зиядуллаева, И. С., Мирхошимова, М. Ф., & Абдуллаев, С. С. (2020). Оролбўйида жойлашган худудлардаги болалар ва катталарнинг стоматологик маданиятини ошириш. Stomatologiya, (1), 15-19.

9. Дадабаева, М., Зиядуллаева, Н., Мирхошимова, М., & Абдуллаев, С. (2020). ДЕТИ В ПРИАРАЛЬЕ И ПОВЫШЕНИЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ ВЗРОСЛЫХ. Стоматология, 1(1 (78)), 15-19.

10. Safarov, M. T., Dadabaeva, M. U., Asemova, S. A., Mirhoshimova, M. F., & Rikhsiyeva, D. U. (2020). MODERN ASPECTS OF MATHEMATIC MODELING IN DENTAL IMPLANTATION. In НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ (pp. 354-359).

11. Xabilov, N. L., Xabilov, B. N., Sharipov, S. S., Muxiddinova, F. G., Mirxoshimova, M. F., & Nabiyeu, K. A. (2024). STOMATOLOGIYADA O ‘SIMLIKKA ASOSLANGAN KOMPLEKS VOSITALARNI ISHLAB CHIQISH. Journal of new century innovations, 66(1), 203-209.

12. Хабилов, Н. Л., Хабилов, Б. Н., Шарипов, С. С., Мирхошимова, М. Ф., & Набиев, К. А. (2024). ХИМИЧЕСКИЕ ОЖОГИ СЛИЗИСТОЙ ОБОЛОЧКИ ПОЛОСТИ РТА. Journal of new century innovations, 66(1), 210-216.

13. Хабилов, Н. Л., Хабилов, Б. Н., Шарипов, С. С., Мирхошимова, М. Ф., Набиев, К. А., & Рашидов, Р. А. (2024). БИОПЛЁНКАЛАР ЁРДАМИДА ЯРАЛАРНИНГ ТУЗАЛИШИ. Journal of new century innovations, 66(1), 195-202.

14. Xabilov, N. L., Muxitdinnova, F. G., Mirxoshimova, M. F., Nabiyeu, K. A., Salamova Sh, S., Sharipov, S. S., & Sultanova, N. (2024, November). TO’LIQ TISHSIZLIKDA CAD/CAM TEXNOLOGIYALARINING ROLI: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA IMKONIYATLAR. In Конференции (pp. 254-257).